

REISVERHAAL NAAR DE ONVERGANKELIJKHEID

De meest kluchtige, koddige, komische
doch tevens kolderieke en kostelijke bespiegelingen
tijdens mijn samenzijn met de Nar

Inhoudsopgave

KOLDERIEK EN KODDIG OP PAD	3
UITEENZETTING VAN DE NAR	9
<i>De schoonheid van een lach</i>	10
<i>Landlopers</i>	13
<i>Droogte</i>	15
<i>Ik neem ruimte in</i>	17
DOOR HET TRANENDAL	20
<i>De onzichtbare opent zijn ogen</i>	22
<i>De schouderklop</i>	23
<i>In beslotenheid</i>	24
<i>Uit triestheid geboren</i>	25
NADERE UITEENZETTING OVER DE LACH	26
<i>Weldadige overdaad</i>	28
<i>Kietellach</i>	29
<i>Slappe lach</i>	30
<i>Lach voor alle leeftijden</i>	31
<i>Terugblikken is vooruitzien</i>	31
<i>Voor nog één lach</i>	32
VAN LACH TOT LACH	34
<i>De leegte staart me aan</i>	36
<i>Van oor tot oor</i>	36

KOLDERIEK EN KODDIG OP PAD

Reizen is er niet bij dit jaar. Alleen door boeken kom ik nog eens ergens. Omdat de nostalgie overal in de samenleving om ons heen opdoemt, lees ik overal en nergens in de stad versleten boeken. Op een terras van de grote markt, op een bankje in het park of rustig liggend in een duinpan, kom ik zo in mijn verbeelding tot fantastische bestemmingen. Daar reflecteer ik op de wijsheden van weleer en vraag ik me af hoe deze romanciers, essayisten en dichters toch in staat waren om hun tijdsgeest zo trefzeker op hebben kunnen tekenen? Hadden zij daar een speciaal, verfijnde neus voor of staken zij een gevoelige vinger in de lucht? Ik moet bekennen dat ik voor het antwoord te rade ben gegaan bij een hersenschim. Hij bestookt mij nu met wijsheden. Met zijn curieuze muts en opgesmukt gelaat komt hij mij als een bekende voor. Zijn twinkende ogen en vriendelijke lach geven mij het vertrouwen dat in zijn ziel geen kwaad schuilt. Daarom open ik mijn hart en vertel aan hem hoe ik de huidige wereld bezie. Als ware hij mijn trouwe metgezel tijdens deze tijdsreis, durf ik het aan om langer te spreken dan ik gewoonlijk doe. Ik vermoed dat hij het wel prettig vindt om mij van repliek te dienen.

Allereerst beken ik aan hem dat mijn gevoel de laatste maanden wat van slag is geraakt. Voor mij gevoel was ik voor de 'pandemie' evenwichtiger. Direct nadat ik hem heb uitgelegd wat ik bedoel met de 'pandemie' die ons meerdere jaren in de greep heeft gehouden, beseft ik mij dat rampspoed de mensheid altijd wel heeft getroffen. Het geeft mij enige troost en houvast. Want als mensen altijd ellende hebben meegevoerd in hun knapzak, dan ben ik gelijk aan de troubadours van weleer: een zwerver, reizend door mijn tijd.

En zo komt de gespreksgenoot ook een beetje op mij over: een eeuwig dolende ziel die dwars door de glooiende velden vol met florissante korenbloemen geniet van de zwierige zwaluwen vliedend door de zwoele zomerlucht. Ik kijk hem recht in de ogen, voor mij een buitengewoon buitenissige daad, en twijfel of ik hem moet zeggen dat in zijn witgrijze baard nog de vermicelli zit van zijn zojuist genuttigde soep.

"Waarom zwijg je en spreek je jezelf niet uit? Wees eerlijk over wat je waarneemt! En vertel mij alras of de slierten in mijn baard je bekoren of afstoten." Zijn zangerige, diepe stem klinkt aangenaam en toch dwingend. Door zijn tongval vermoed ik dat hij van oorsprong uit Duitsland komt, maar voordat ik iets kan zeggen, spreekt hij mijn vermoeden uit: "Inderdaad, ik kom uit de achterste hoek van dit wereldse land. Daar waar mensen de kunst verstaan om eerst te luisteren voordat ze spreken. Daar waar ik al vroeg heb geleerd om mensen te verstaan door hun gebaren, hun gemompel en hun gelach. Juist daarin zit de kracht om tot de kern van het leven te komen. Nu dan, vertel mij waarom je schouders zijn gebogen en je vrolijke gezicht verborgen wordt achter een diepe frons?"

Misschien – zo begin ik twijfelend maar oprecht mijn antwoord – heb ik het te goed gehad en valt de neerslachtigheid van deze tijd onwennig zwaar op mij neer? Hoelang zal het duren, voordat het spreken over serieuze zaken slechts een prelude is op een gesprek over meer gewichtige, waardevolle zaken? Zoals over je uiterlijk, waarvoor je na een eerder bezoek aan de kapper zoveel complimenten hebt gekregen. Of over de eerste stapjes van je kind en de nachtelijke borrel die je daarop hebt gedronken met vrienden. Kortom, ik wil zo graag onvergankelijke zaken tot mij nemen en niet de onheilstijding van deze tijdelijkheid.

Ik voel me bezwaard als ik weer begin over politieke zaken, maar het lijkt wel alsof ik er niet van los kom. Ze zijn niet hoog aangeschreven. Mensen kwebbelen niet graag daarover wat onbegrijpelijk voor hen is. En ook in zijn aard, is het politieke bedrijf wellicht onnavolgbaar. Als vluchtende ratten zie ik ze verdwijnen als ik de gezelligheid met mijn preken over de *'Res Publica'* verstoort. Slechts zelden, bij een klein select gezelschap, merk ik betrokkenheid over het wel en wee van de Staat. En ook deze groep schijnt beperkt te zijn in de diepgang die zij delibereren. Ik heb moeten concluderen dat de meest slimme en wijze lieden van het land zich achter academische muren verschuilen. In ieder geval blijven ze weg van het parlement als daar de meest wezenlijke onderwerpen voor de toekomst van het land aan de orde komen.

Ach ja, ook dat is maar zelden het geval. Als bewijs voer ik aan het weinig aantal hooggeleerde prelaten en professoren dat zich waagt om zitting te nemen in de volksvertegenwoordiging. Zij verblijven liever aan de zijkant, om – nadat lange deliberaties zich in de politieke arena tot een slotakkoord zijn afgestemd – te beweren dat zij gelijk hadden. “Zij die boven hen staan” - en zich mogen beroepen op het voorrecht om als volksvertegenwoordigers daadwerkelijk zitting te hebben op de zetels van de macht - hebben nimmer en nooit de wijze woorden vanaf de zijlijn helemaal goed begrepen.

Soms zijn er onder de professoren enkelingen die met hun titulatuur zitting nemen in een blauwe stoel of groene bank; de kleur van de zetels in de Tweede Kamer en Eerste Kamer. Hun oude ambacht om academische wijsheden te delibereren, laten ze dan achter zich. Ze willen immers niet gestoord worden door eeuwige beslommingen om *'what if'* vragen tot de draad aan toe te verslijten. Op dat moment moeten ze keuzen maken. Dit onderscheid is al zeer lange tijd ons bekend door de ontrafeling van Weber van de beroepsgroep der wetenschappers en die der politici.

Voor een vertegenwoordiger van de macht komt het aan om complexe vraagstukken terug te brengen tot een dichotomie: ja of nee. Ook al betreft het voor het oog van de burger een schijnbare tegenstelling (een paradox), de politicus maakt er het liefst een dieperliggende – ideologische – kwestie van. Een van leven op dood, oorlog of vrede, ecologisme of boerenwijsheid.

Indien een enkele volksvertegenwoordiger enige twijfel zal betonen, zal deze zwaar gekapitteld worden door zijn eigen soort. Groepsdiscipline is geboden en als er slechts een kiezel verschuift in het zo netjes opgebouwde bouwwerk, dan stort de hele boel in elkaar. Zo is de vrees onder soortgenoten.

We moeten hierbij vaststellen dat deze 'alles of niets' houding reeds voor het digitale stelsel van 1-en en 0-en bestond. Je was voor de macht en beliefde alles wat het gezag zei - of je was er op tegen en tierde erop los. Rechts van de koning zetelde de eerste groep rustig en gedwee; links van hem de groep die stampvoetend haar gelijk wilde veroveren. Naast veel donderpreken, bestond er de kunst ook in om verdeeldheid in het eerste bastion te zaaien. Zoals gezegd, een kleine kiezel kan de troon knarsetandend beschadigen. Bedrog, het beloven van gunsten of het volk aanzetten tot enige oproer – alle middelen zijn veroorloofd. Behalve dan die van de revolutie. Elke afgevaardigde weet immers dat een revolutie oncontroleerbaar is. Een omwenteling van het systeem zou zo maar ook jou gewaardeerde zetel kunnen ondergraven. Het suizen van de guillotine, welke het signaal was tot scheiding van het hoofd en het lichaam, wil geen enkele dienaar van het volk horen; net zomin de Koning en Robespierre wiens lotgeval het was dit geluid als laatste te moeten vernemen.

Laten we snel terugkeren naar het gesprek van de dag. Ik kan het mezelf niet behelpen of ik moet het eerst over de toon hebben. Net als in de muziek, hoor je in het gesprek welk toonsoort wordt gebezigd. Is het levendig en vrolijk, dan hoor je de stemmen achter je op het terras met een glimlach aan. Maar als er een stem is die maar blijft doorzagen en doordrammen, dan gaan je nekharen als eerste overeind. Het is moeilijk om dan het gesprek te blijven volgen. Ik vraag me al snel af hoe lang ik dit stemgeluid kan verduren. Helaas moet ik vaststellen dat me dat steeds vaker overkomt. De mensen lijken op dit moment eerder in mineur, dan in majeur, afgestemd te zijn.

En juist deze vraag brengt me tot verbazing. Allereerst ga ik aan mezelf twijfelen. Was het altijd zo? Werd er vroeger ook veel gekankerd en in negatieve vormen over het leven gesproken? Naar mijn bescheiden mening konden mensen vroeger alles beter verduren: iedereen zat in hetzelfde schuitje en dat bood troost. Anders was er nog wel de Nederlandstalige muziek - of in het oosten van het land schlagermuziek en voor de opklimmende stijgers de Franse chansons - die hoopvol waren in de troost die ze bezongen. Ik moet hier dus als eerste stelling betrachten dat deze oude traditie van aangenaam zoetsappige liedteksten op herkenbare polkamuziek ten gehore brengen, wederom een nieuwe vlucht zal nemen.

Alhoewel - ik ga direct mijn stelling ondermijnen - zie ik in het straatbeeld enkele schimmen paraderen met een beat box en tranche muziek. Als zij het voorland zijn van de vijftigers dan moeten we toch betwijfelen of het ooit nog goed komt. Maar er gloort hoop. Het muziekfestival op het plein trekt nog altijd veel bekijks. Van alle rangen en standen zie je mensen hossen. Zelfs de koning en de kroonprinses zijn ervoor in. Onze koningin? Zij weet hoe de samba en de tango broodnodig zijn om de

hormonen vanuit de heupen een uitweg te bieden. Ach, wat zal ons koningshuis toch weer een weg vinden om het armlastige volk - zo in de steek gelaten - op te beuren.

Wij leven in een tijd van historische parallellen. En naast de gruwelijke verdommenis van de atoombom, blikken we toch als Nederland snel terug op 1572 en 1672. Een land in opkomst, een land in verval. Eerst de brave graven van Egmond en Horne de kop eraf, later de gebroeders De Witt gevierendeeld. Met dit verschil: eerst een tirannie vanuit Hispanje - later een volkse hysterie tijdens een rampjaar waar de verkwisting het won van de spaarzame deugd. De blik op zelfverdediging afgekeerd en slechts gericht op zegenrijke pracht en praal. Rijkdom kan te gemakkelijk maken. Er is niets aan te doen. Consumeren blijft nauw verwant met de ondeugden uit de doos van Pandora; vraatzucht en jaloezie – ze vormen een parmantig duo die je ook nu overal op straat tegenkomt.

Zelfs gemeenten verkopen in hun winkelstraten hun ziel door bewegende reclamezuilen te verruilen voor gratis zendtijd om de eigen bezwerende filmpjes vol moraliteit te “verkopen”. Ga bewegen, stop met roken, geniet van cultuur. Het is een wanstaltigheid om te zien hoe mensen eerst het geld uit hun zakken wordt gerold om vervolgens door hedendaagse regenten deugdzaamheid toe wordt gestopt.

Maar deze tijd is vol van dualiteit. Het een en het ander versmelten in de mens. De tegenstrijdigheid in het narratief is zo heerlijk wonderbaarlijk. En het ligt toch zo voor de hand. Kijk bijvoorbeeld hoe mensen erbij lopen. Goud om hun hals, dure merk sneakers eronder en ertussenin: onverzorgde buiken die worden opgesierd met kleding ontnomen uit de werkende handen vanuit ‘Verweggistan’. Vroeger benoemd als slavenarbeid, nu de zegentocht van de vrijhandel. En toch blijft daar het gebod om duurzaamheid te belijden als ware het een bezweringsformule om de toekomst van de aarde te garanderen.

De goden (manifestaties van eeuwigheden) moeten er nog altijd om grinniken. En hoe - zo weten we uit alle verhalen – houden ze van het schouwspel onder de mensen. Nog altijd – als je goed luistert, hoor je ze stuiten van het lachen. Of is dat gestommel slechts van Zotheid. De vraag blijft nog altijd actueel: zijn de goden eender en gelijk of is er één de baas?

Ik geloof in het laatste: de troostrijke hoopgever heeft het laatste Woord als hij Liefde schenkt. Tegelijkertijd geloof ik in de kracht van de glimlach; de verlossing door de lach. Spelen ze wellicht dan niet samen in het eeuwenoude spel: een traan om een lach – en een lach om een scheet? Eerst de een aan het woord en dan de ander in het gebaar? Maar waarom heerst onder de mensen nog altijd de banaliteit van het eenvoudige schema; Goed versus Kwaad is toch niet alles wat ons beheerst? Waarom niet de lichtvoetige afwisseling tussen de Lach en de Traan?

Mijn gespreksgenoot kijkt mij met zijn pretoogjes aan en ik voel een aanmoediging om mijn betoog voort te zetten. Hoewel ik een glimlach niet kan onderdrukken, vervolg ik daarom met een luide stem.

Laat daarom hier – voor de broodnodige afwisseling - tijdens deze reis naar de onvergankelijkheid - Zotheid de rol van reisgezelschap en adviseur op zich nemen!

Want ja: Ook in Holland wisten Spinoza en Erasmus het reeds. Op Duitse wijze later opgetekend door Goethe, de gebroeders Grimm, Nietzsche en Freud. En kijken we naar het Zuiden: dan treffen we de Franse blijge geesten in de verfijnde fabels van La Fontaine en de geschriften van Voltaire. Candide's slot blijft nog altijd ons nabij. Och, dan waren er in Europa ook nog Shakespeare en Monteverdi. Zo wijdverspreid is de troostende lach dat in muziek, in een blijspel of in een gedicht de overdrijving ons altijd verlicht.

Mag ik – tot besluit - concluderen dat we nog altijd niet zijn verloren? Juist nu, na Corona, bruist het overal van de creativiteit. Fantasievol zie je de mensen gaan. De muzen zijn zo druk bezet met het influisteren van hun zoete woorden, dat elke zomerse bries vol is van hun kunsten. Voor hen die in staat zijn deze rijkdom op te vangen, zijn het schone tijden. Je hoeft op straat maar stil te houden en een eindeloze parade voltrekt zich aan het oog. De glimlach is niet te onderdrukken. Bij observant en passant tegelijkertijd? Dan is daar de meest machtige chemie: vanuit de Wijze, de Rechtvaardige, de Almachtige komt het teken: de liefde uitgestrooid als een omfloerste, doch kwispelende lach.

UITEENZETTING VAN DE NAR

De schoonheid van een lach

Hij rukt me terug tot het hier en nu.
De ogen schitteren en ook ik erken,
Hier is mijn redding;
Nu mag ik wezen.

Uit de diepte geborgen,
Kom ik nu tot mijn betekenis.
Niet langer bekneld,
Onder slavengeweld.

De sleepslagen zij blijven,
Maar ik recht mijn rug,
En kijk in het gelaat.
Mijn naaste, mijn toeverlaat!

Ik berust in jouw gelach,
Dat is waar ik nu wezen wil.
In de oneindige zaligheid.
De seconde, het moment,
Nu is al wat telt.

Mijn reisgenoot klopt mij op mijn schouders. Vol waardering en ontzag. Hij kent inderdaad de kunst van het luisteren. Zelf weet ik nog maar half wat ik heb uitgesproken. De woorden vloeiden uit mij voort alsof ik begeistert was door een bovenmenselijke kracht. Ik voel me opgelucht. Misschien door de verhevenheid van het betoog? Ik besef me dat de onvergankelijkheid op niets en niemand wacht. Hij vervliegt in een tel. Daarom gaan we snel op pad. “Als je omkijkt is het momentum voorbij. En dat mag je niet meer van jezelf dulden”. Ik zwijg, want inderdaad, met alle macht wil ik in het moment verder leven. Hoewel ik de tegenstelling in mijn diepste vezels voel, wil ik de naargeestigheid, dat dwingende gevoel achtervolgd te worden door deze tijd, van mij afschudden.

Van zijn tentakels ben ik me namelijk altijd bewust. Ook bij anderen om me heen zie ik het: de onbestemdheid van deze tijdgeest. Als een octopus heeft hij talloze mensen in zijn greep. Om volop nu te nemen, wat mogelijk later voorbij zal zijn. Vooral de jongeren neemt hij voor zich in. Psychologen zijn reeds zo wijs om er een afkorting op te plakken: *'fear of missing out'* (FOMO) noemen zij het. En dan moet het niet alleen waar zijn, dan vereist ook het goed fatsoen om ons erin te verdiepen. Ik kijk op uit mijn razernij en zie nu duidelijk voor ogen hoe Zotheid een wijze reisgids kan zijn.

Als ik eindelijk een minuut stilte bewaar, neemt hij het woord. Na de wandeling door de stad, heeft hij mij uitgenodigd om naast hem op zijn vaste stek op de Markt plaats te nemen. Als vanzelfsprekend wordt daar door de ober alras twee goedgevulde bierpullen neergezet. In zijn ogen merk ik op dat hij geniet van de eerste slok om vervolgens mij met zijn donkere, omfloerste stem toe te spreken. Ik herinner niet alles meer, beneveld als ik werd tijdens zijn lange betoog. Toch wil ik hier verhalen over zijn wonderbaarlijk koddige uiteenzetting, opdat in zijn lessen meer mensen de waarheid tot zich mogen vernemen.

— o —

Ten grondslag heeft het najagen van de onvergankelijkheid te maken met je nalatenschap. Immers, als we het moment kunnen vangen, kunnen we het opsluiten. En omdat mensen nu eenmaal gemaakt zijn om te jagen, moet dat wat niet te vangen valt, ons altijd in zijn macht hebben. We weten ook dat we een instinct ervoor hebben om eenmaal iets kostbaars in ons bezit te kneden naar onze wil. Nadat we zo honden en katten hebben gedomesticeerd, zijn we verdergegaan door bossen te vervormen tot weelderige akkers. Na de akkers kwamen de steden. En deze kunstmatige verzamelplaatsen krijgen op een zeker moment een eigenstandige, organische kracht: ze dijt uit, ze koloniseert de omgeving en krijgt een eigen 'beleving'. De stad is een plek waar mensen monumenten oprichten en zo ontstaat er een wisselwerking met de geschiedenis. Nu zijn er mensen die de ruimte in willen. Zij hebben plannen om de Maan te gebruiken als een springplank naar andere planeten. Wie weet komen we nog wel eens in een ander universum met onze tomeloze drijfveer en denkkracht.

Tegelijkertijd lukt het ons niet om de toekomst in zijn greep te krijgen. Na een tijdje is de eenheid mens dood. Verslagen door het leven; ingehaald door de tijd. Met een zwiep van zijn zeis treft de Dood elke ziel. Ik vind dat een goede zaak. Toch zijn er genoeg mensen die over de tijd na hem willen regeren. Deze personen blijven vooral ermee bezig om te bepalen wat toekomstige mensen over hen zullen denken.

Het gevoel van vergankelijkheid is echter sterk. Nu helemaal. Obsessief willen we alles om ons beleven. Ook ik herken dat zeer zeker bij mezelf. Ik merk de jaloezie als ik bij andere mensen meer geluk en meer levensvreugde zie. Of dat reëel is? Ach, laat mij nu in mijn waan. Als ik een lach zie, dan ga ik uit van plezier. Als ik een grimas zie, al wat minder; maar zeker bij een frons en een chagrijnige blik, dan veronderstel ik ongeluk. Deze simpelheid moet u mij vergeven. Als godheid voor de hofnarren ben ik geobsedeerd door de lach. En hoe zeker ik ze wel kan onderscheiden, de fake en de werkelijke goedlachse, op de digitale fotowand van tegenwoordig zie ik mij alleen maar geluk toe stralen. En het is mijn aard om overal waar plezier is, te willen wezen. Ik wil de ster en het middelpunt zijn van een dergelijk feest. Het overkomt me dan ook niet zelden dat ik me afvraag hoe het nu toch mogelijk is, dat zij zonder mij het uit kunnen gieren en brullen over het leven. Want als ik ze nader, dan moet ik toch echt vaststellen dat zij hun vrolijkheid hebben weggeborgen. Het overkomt me steeds vaker dat ik te laat ben. Zij zijn als het ware klaargekomen zonder dat ik aanwezig was. Vroeger gebeurde mij dat zeer zelden, nu steeds vaker. En dat, geduldige medereiziger op deze reis, overmant mij met een intense treurigheid.

FOMO overrompelt. En daarom zit ik in een hoek van een terras. Slechts te observeren, zonder een vinger uit te steken om mensen te betoveren tot een werkelijke tevredenheid die je kan voelen na een lange lachbui. Ik weet uit al hun sociale gebruiksdata dat zij al hun goedertierenheid hebben vergeten. Als ik ze nu zou naderen, grommen zij mij slechts toe. En omdat ik niet als een gebeten hond behandeld wil worden, zit ik hier, terwijl ik voel dat mijn lachkracht langzaam verdwijnt. De hoekspieren

rondom de mond kunnen het zonder interactie met een mens niet lang volhouden. Zelfs de mijne verslappen na verloop van tijd.

“Ach en wee”, ik hoor het u denken, “wat moet ik toch met al uw misère.” En u heeft het grootste gelijk. Een oude, bijna gepensioneerde clown moet u niet al te serieus nemen. Dat zou zijn hele leven tenietdoen. Alle eerder gemaakte grappen en grollen zouden op dat moment nutteloos worden, als op dit moment hij slechts medelijden op doet wekken. Waar hij eerder slechts een opdracht had om mensen aan het lachen te krijgen, zou dan slechts de traan ons tiranniseren.

En daarom buigen we wederom deze doldwaze analyse om: van FOMO keren we terug naar de plek die er werkelijk toe doet. Het magische theater van het leven. Die plek die ik Hermann Hesse ooit als een ‘Pablo’ heb gewezen. Door hem rond te leiden wist hij dat de ‘dualiteit’ die mensen zo vaak voelen, slechts een sterke versimpeling is van een veelkleurige veelzijdigheid. Het licht uit een prisma: soms zie je rood om een tel later in het oranje te staan. Ben je nu in het ‘bleu’, zo dadelijk zie je het weer roze. En juist deze werkelijkheid maakt ons zo lichtvoetig dat we in het moment kunnen zijn. In het magisch theater waar de steppewolf erachter kwam dat hij niet altijd alleen hoeft te huilen naar de maan, werd het doek geopend naar een nieuwe mogelijkheid. Jij verdient het om gelukkig te zijn, om te treuren, om te lachen, om zelfs jezelf te pijnigen en tot slot om daar te zijn waar het moment je in contact brengt met alle mensen om je heen. Die uit het verleden, die in het heden en die mensen die straks na jou deze waarheid tot de hunne zullen maken. In het prisma van het licht zijn we allemaal verbonden.

Maar ik nu even niet - ik ben het even kwijt: ik zit weg te kwijnen omdat ik nu weet dat mensen mij niet nodig hebben om te lachen. Ik ben bang dat ik er niet mee toe doen. Mijn hele wezen was verbonden met het spel van de hofnar. En nu? Ik kijk rond, ik scroll naar beneden en ben bang. Bang om de vreugdevolle kern van het bestaan te missen.

Landlopers

Het mooie van deze tijd is dat de veelkleurigheid weer tevoorschijn komt. De parmantigheid onder de mensen was - zo moeten we nu toch echt constateren - te lang verborgen. Struis lopen ze nu echter weer rond: de landlopers. Geen enkele vrees kennen zij om hun wilde veren uit te spreiden. Ik zie dat graag, hoewel ik moet zeggen dat de goegemeente soms nog verbaasd opkijkt. Het duurt nu eenmaal even voordat de gewenning het over neemt, maar over niet al te lange tijd zal het als in de premoderne tijd zijn. Dan zullen de huidige regenten van de ene stad richting de buurgemeenten klagen over de klaplopers die de laatsten over de herenwegen zenden om juist bij de rijke weldadige voorzieningen van de stad om steun te vragen. Ook kan het niet lang duren, voordat in alle steden weer de ‘bedelpenning’

wordt ingevoerd. Zo kunnen zij toch enigszins de stroom overzien en inschatten hoeveel slaaphuizen en knarrenhofjes zij moeten inrichten.

Nu moeten we toch eerst ons bezinnen. Want wie of wat doen deze mensen nu werkelijk kwaad? Zij lopen door de straten, slapen onder de bruggen en zitten in onze parken. Zij tonen daarbij welriekend en uitgedost wie zij zijn. De meesten - dat moet ik erkennen - hebben nog niet het stadium van een Indiase Sadhoe, Katholieke bedelmonnik of Islamitische derwisj bereikt; noch zijn de moderne, Westerse stedelingen het gewend om een fooi aan hen toe te vertrouwen. Voor een dergelijke handeling heb je een souplesse nodig die alleen met de nodige oefening in de 'gelijkwaardigheid tussen de leden van het mensenras' kan worden bereikt. Omdat in het Westen nu eenmaal Vadertje Staat sinds zeker vier tot vijf generaties de aalmoezen op een collectieve wijze heeft uitgestrooid, valt niemand iets te verwijten.

Zeker de christelijke gemeenten niet; ook al waren de preken doordrenkt met 'naastenliefde', voor de parochianen en ouderlingen waren dat toch vooral abstracte begrippen waarover God hen naar de goede intentie zou beoordelen en niet naar de praktijk. Het zou ook een vreemd gezicht worden: over de meest hulpbehoevende in deze gemeenschap zouden allen zich ontfermen als ware hij een pasgeboren baby in een wieg waarboven alle tantes, grootouders en vriendinnen tegelijkertijd babygeluidjes zouden prevelen. Voor deze zoetsappigheid zou iedere verstandige zwerver zich direct excuseren om daarna schreeuwend de kerk te ontvluchten.

Maar nu wordt het een ander verhaal. Op dit moment wordt de stellingname met betrekking tot de 'sociale agglomeratiekracht' bewezen. In beginsel gaat deze theorie er van uit dat je voor het beoefenen van onderlinge solidariteit nu eenmaal massa nodig hebt. De mate van ellende, gemeten door het aantal mensen in welzijnsnood te delen met het totaal aan private rijkdom, bepaalt de omvang van de steun die medemensen zullen inzamelen om het ergste leed onder elkaar in de groep te bezweren. Het is hierbij goed te benadrukken dat de breuk tot de hoogste uitkomst leidt als de private rijkdom laag is. In met een ruim bemeten rijke bovenlaag zal de collectief gevoelde mate van ellende juist minimaal zijn: de puissant rijke klasse zijn daar immers in staat om zich in paleizen, villa's en weldadige paviljoens op te sluiten, zodat niemand hun kan verwijten de ellende niet op te merken.

Met het voorbeeld van Moeder Theresa kunnen we eenvoudig deze stelling onderbouwen. Zij werkte in de sloppen van Calcutta. Overall was de bittere armoede te zien. Op de middenklasse werd een beroep gedaan om vrijgevig te zijn om de zusters te steunen in hun weldadigheid. Tot meerdere glorie zijn deze mensen ruimhartig beloond. Zowel in de zin dat ieder hier op aarde opmerkelijk werd voor de overvloedigheid van de kracht die naastenliefde eenieder getroost, als later in het hiernamaals waar de omhoog dwarrelende dankzeggingen en opgebrande dankkaarsjes hen tot in de eeuwigheid opsieren.

Maar laten we alras terugkeren naar de mooie zielen die tegenwoordig onze steden versieren. Onze biotoop wordt er rijker door. En niet alleen door hun klederpracht. Vrij snel zullen we ook de schone kunsten bewonderen die in hen schuilt. Wij zullen ook hun dikke groeven in de geleefde gezichten vereeuwigen op schilderdoeken en digitale *instagram* berichten. “*Memento Mori*” zal niet alleen zichtbaar zijn op weggemoffelde grafplaten, maar door onze straten trekken als waarschuwing om de eeuwige vergankelijkheid serieus te nemen. Het tapijt van de stad is lang niet groot genoeg om deze levende schoonheid onder te veggen.

Want inderdaad ook u, hoe langer u met mij optrekt, ziet in deze waardevolle mensen het gebaar van de opluchting. En alleen als lichaam en ziel ontspant, is er ruimte voor een opgewekte lach. Aangespannen mensen, voor mij als Opperste Hofnar is daar geen lol aan te beleven. Zij zitten te strak aangespannen in hun vlees. De getrainde, opgepompte spieren en pezen mogen dan mijn vriendin ‘Schoonheid’ behagen, voor mij bewijst het slechts één ding: hoe vetter de mens, hoe guller de lach. Vanuit de buik ontspant het ‘lachgas’ zo gemakkelijk, dat ik mijn liever Broeder Bacchus elke avond op mijn blote knieën dankzeg voor zijn overvloedigheid. Laat de drank vloeien als nooit te voor, is sinds lange tijd mijn gebed tot hem. En zeker geen drugs, oh Heer, want dat trekt alles alleen maar meer aan: van strakke kaken tot kringspieren. Liever dan de vrijgevigheid van een goede onhoudbare boer of scheet! Laat het los, zo zeg ik u. Zoals ik laat klinken in mijn meest gulle bui, de daverend schaterende bulderlach.

Droogte

Hoe leid ik u nu naar het volgende onderwerp dat op uw lippen brandt, maar u vanwege de vrees op eindigheid niet wil benoemen? Ik weet wat uw reactie zal zijn als ik slechts het woord uitspreek. Droogte. Ik benoem het en zie hoe uw spieren samentrekken als een uitgeknepen citroen. Zuur was u al, maar nu ontnem ik u ook nog eens het weinige levensvocht dat in uw lichaam resteerde. Toch is het mijn plicht. Als opgesmukte hofdienaar wil iedereen mij horen zeggen waar alle anderen over zwijgen. Zoals het hun inborst is om de pijnlijke waarheid te ontnoemen, zo moet ik er over zingen, grappen maken en de zere kontpuist als een onkruid in één keer bij de kladden grijpen om deze vervolgens in een keer eruit te rukken. Ze hebben me vergeleken met een tandarts en ik kan niet ontkennen dat veel van mijn patiënten als boer met kiespijn in mijn theater plaatsnemen.

Het is zeker zo dat ik mijn publiek door de tijd heb zien veranderen. Ik sprak al over de citroen en het zuur. Met liters tegelijk lijkt het over de mensen uitgegoten te zijn. De bitterheid is echter niet aan de vrucht te verwijten. Dat komt uit de gal van de mensen zelf naar boven. Oprispingen uit dat gedeelte van het menselijke lichaam welke eenvoudig te ontlasten zijn als men maar genoeg lacht. Zelfs een klein bekoorlijk, zenuwachtig giecheltje is genoeg - het hoeft niet direct een bewijs te zijn van je

gulle inborst. Nu echter lijkt het wel verboden te zijn om te grinniken over al wat om ons heen gebeurt. Op straat, in de politieke arena of door de ander te ridiculiseren, verluchtigingen liggen overal voor het oprapen. Alleen, de burgerman weet er geen raad meer mee. En de burgervrouw? Zij maakt het helaas niet gemakkelijker nu ook zij met fijngeknepen billen niet weg te branden lijkt te zijn achter de schone schijn van haar mobiele telefoon.

Ach, ik overdrijf. U beweert het en ik ben niet de minste om dat te beamen. Maar het verschil tussen u en mij is dat het mijn professe is en u mij betaalt daar domweg gelukkig over te zijn.

Over de zuurtegraad en de bitterheid moeten we direct bij het vaststellen daarvan, stoppen met spreken. De oplossing heb ik reeds vaak gegeven. Lach en ontluicht uw gal.

Dat is echter niet het geval over de 'droogte'. Daar moet ik u dwingen om over na te denken. Want hoe gebruikelijk het ook was dat er tijdens de tocht van Mozes en zijn volk door de woestijn voldoende drinkgelegenheden waren, nu zijn er nog maar weinig plekken waar men zich aan onbekommerde naastenliefde kan laven.

De blikken van de mensen zijn naar binnen gericht. Een overmatige drang om te mediteren en tot de eigen pit te komen, zegt u? Wellicht! Daar had ik nog niet over nagedacht. Zelf wilde ik (alweer) de sociale media aanwijzen als hoofdschuldige, maar misschien bent u de 'waterdief' eerder op het spoor door te wijzen naar de tomeloze drang tot zelfverheffing. En drang en plicht behoren noch de boeddha noch mijzelf toe. Is het u trouwens wel eens opgevallen dat de ware Siddharta vereeuwigd is met een kleine glimlach op zijn gelaat? Juist - ik wil maar zeggen dat elke eerste stap begint met het ontspannen van het gelaat.

En daar gaat het inderdaad mis. Mensen zijn te serieus omdat ze constant bezig zijn met wereldproblematieken. Ze raken er niet over uit gesproken. Een van de favoriete onderwerpen is de klimaatcrisis. Ik wil u best verklappen dat mijn godenbroeders Mars en Jupiter op de roze wolken mij soms wel eens toevertrouwen dat er nog maar weinig aan is. De ene natuurramp na de ander - bliksem, bosbranden, tyfoons en zeebevingen - werpen ze op aarde. Maar de mens bedenkt in hun hoogmoed dat zij het over zichzelf hebben afgeroepen. Met techniek, die al eerder de meest prachtige volksvertellingen heeft gedooft, gaan ze nu weer de strijd aan. Nog niet voldoende gekneveld is de natuur. Tot in de diepste vezels van het organisme dalen de mensen af om alles naar hun hand te zetten. Verwonderd over de verbluffende pracht – van de kleinste microbe tot de grootste ster - zijn ze steeds minder. Elke wonderbaarlijke ontdekking leidt alleen maar tot zelfverheffing van de beroepsgroep van wetenschappers.

Zelfs kunstenaars en dominees zijn in hun greep. Zij reflecteren niet langer op de beperktheid van de mens, maar bejubelen als eerste de uitvinding. Op modernistische snit vestigen zij de hoop op de ratio, terwijl ze toch moeten weten dat dit een doodlopende weg is. De muzen zijn in de verste verte

geen drones die over hen het spirituele manna strooien. Zij zijn gezanten van 'A'tem': de eeuwige, golvende beweging van het universum. Geen enkele techniek komt daaraan te pas. Welke een belediging, om te denken dat er ergens achter het gordijn een gigantische golfmachine staat die ons het leven en de geest brengt.

Neem mij toch niet zo serieus. Dat is de basis van mijn heilsleer. Ik verkondig geen wetmatigheden of leerstellingen. Om te ontgiften en om te voelen hoe de lucht het hele lichaam optilt, moet je het aandurven om de lach vanuit de buik te doen ontstaan. Daar in de diepe holtes – onder de darmen en achter de gal - voel je dan het bewijs van mijn bestaan. Mijn wezen spreekt voor zichzelf. Alles wat u moet leren is: "neem ook uzelf niet al te serieus."

De droogte was slechts een metafoor. Natuurlijk plenst het binnenkort weer. Mijn vrienden – daarboven op de roze wolk - kunnen het niet laten om de mensen te verwennen. Mijn lieveling - Eros - schiet snel weer een dosis liefdespijlen af; zo heeft hij me beloofd. De muze Clio verhaalt u binnenkort weer over de meest doldwaze dwaaltochten van uw voorgangers. Ook Demeter zal binnenkort afdalen naar haar man in de onderwereld zodat op dat moment de natuur afsterft en de heilige heimweeverklaringen opstijgen. Maar toch, tegelijkertijd, wees ook bevreesd. Lach soms overmatig, kijk de ander in het gelaat - net een seconde te lang - en fluit erop los. Het doet iedereen goed. Zij die prijzen, zij die ontvangen. Opdat ieder weet: "ik word gezien in deze duistere, donkere, doldwaze dagen".

Ik neem ruimte in

Tegen de wezens die op zoek naar onvergankelijkheid zich onzichtbaar willen maken, zeg ik in al mijn bescheidenheid, richt je eens op en lach. Ach en wee, zult u weer denken, herhaalt hij weer deze les. Heeft hij geen andere wijsheid voor mij in pacht. U kunt inderdaad tegen mij inbrengen dat herhaling doof maakt en in de veelheid juist het probleem ligt. Maar deze mensen weten, over wie ik het nu heb, weten niet langer dat een lach toverkunst bevat. Zij zijn zo opgegaan in hun mismoedige dwaasheid om zich te verstoppen voor de dood en daarmee ook voor de schoonheid, dat zij voelen dat niemand hen meer ziet staan. Gebogen kijken ze naar de grond als u ze passeert en alles wat zij uitstralen is het verlangen niet aangesproken te worden. Wanneer u dat toch doet, wees dan niet bepaald verrast dat zij zich openen als een Jerichoroos in de woestijn wanneer de zegenrijke waterdruppels deze bloem raken. Natuurlijk is daar eerst de schrik, want hoe kan het zijn dat 'somebody' deze 'nobody' ziet lopen. In hun mantel van schroom waren zij toch afgeschermd voor de rest van de wereld? Maar net als de kleine, grijze woestijnplant die er uit ziet als een houterige bal – zonder enig leven – zal uw woord hen treffen tot in de poriën, tjokvol gevuld met wellevendheid. Net als na Maria's handoplegging, opent uw stem zijn gelaat; hij richt zich op en toont dan zijn volle pracht. Ik raad eenieder aan zich op deze manier

ten toon te stellen, want het is bepaald geen goed teken als steeds meer mensen denken dat zij geen ruimte innemen. Misschien dat ze denken zo zich te verstoppen voor de man met de zeis. Dat is absurd! Deze dwaasheid verdient totaal niet mijn zegen.

De leegheid die volop op straat te zien is, moet gevuld worden. Zonder de waardering over en weer stompt het stadse leven af. Dan klinkt er niet langer de gulzigheid uit een voldane lach. Een streven naar meer, meer, en toe maar laat ons gaan, MEER levensgeluk.

En juist dat beweegt de natuur! Er was eens een filosoof die beweerde dat *'Wille zur Macht'* of 'zelfbehoud' de kracht aan mensen geeft om zich voort te planten en te vermeerderen. Maar dat heeft hij – ondanks mijn goede raad – niet geheel goed begrepen. Het wordt de hoogste tijd dat ik nu eindelijk de kans grijp om dit idee voor eens en voor altijd naar het rijk der fabelen verwijs. Deze onzinnige gedachte heeft het brein van te veel mensen getart. Ik begrijp nog altijd niet waarom. Is immers dit idee niet op een negatieve toon afgesteld? En kent niet iedereen de ervaring dat een lach verlossing brengt, terwijl een boze blik slechts tot afkeer leidt?

Ach en wee, nu roept u mij alweer tot de orde. De drijvende kracht – de lach? Ik zie uw schouders op en neer bewegen van interne schik. Zoveel naïviteit bent u in lange tijd niet tegengekomen. En gelukkig – zo moet ik u responderen - tref ik u bij u nog de humor aan. Ik was voor een moment bang dat in u de verstilling heerst. Dat u – ondanks uw blijde gemoed – binnen in uw hart verschrompeld was tot een blanke pit. Maar daar was in uw ogen het minieme, naïeve geloof dat mijn bestaan zo nauwkeurig aantoont. Vanuit deze kinderlijke liederlijkheid is elk mens in staat om bergen te verzetten en dromen na te jagen. Ik wil inderdaad beweren dat de gemoedelijkheid van het bestaan voortkomt uit mijn lichtvoetigheid. Met serieuze, zware stappen heb ik een mens nog nooit een berg zien beklimmen, noch kom je als dromer ver in dromenland indien je alles zwaarmoedig met je meetorst.

Dus de opgewektheid, de klare lucht van ongeloof, en daarmee het gevoel van ruimte. Het zijn alle drie beginselen die uw karakter een wonderschoon, wellustige weldadigheid schenkt.

Ík neem de ruimte in. Met mijn lach verover ik het hart. En direct doet dat elk mens goed. Ze fleuren op. U als mijn toehoorder en daarna de mensen die u vanaf nu bejegen met een blij gelaat. Ik ben de vonk die alles in vuur en vlam zet. Ik ben de oerkracht die naargeestigheid verslindt.

Ach, nu moet ik u weer corrigeren. Ik hoef geen applaus of dankjewel. Mensen zijn altijd zo simpel als ze denken dat ze goden en andere eeuwigheden eer moeten bewijzen. Een offer wilt u mij brengen? Ik kan mij dat goed voorstellen, want alle weldaad die ik rondom de mensen zie, komt vanuit mijn voortdurende gelukzaligheid. Maar dat alles is aan mij niet besteed. Ik gruw van rituele dansen vol

seriusheid of plengoffers waar het ene rund door het andere wordt afgeslacht om mij te bedanken. Stop daar toch eens mee en open je hart simpelweg voor de lach.

Dan verbreidt mijn kracht en klinkt zelfs tot mijn vrienden – daarboven op die roze wolk – de volle, hartelijke, liefelijke lach. U moet eens weten hoe Mars (de oorlogsminnende godheid), Venus (de jaloerse schone) of Jupiter (de muzikale voorzegger) mij dan een boze blik geven. Gelukkig kan ik altijd vertrouwen op de bescherming van mijn gulle broeder. Noem hem Bacchus of Dionysos, het is hem gelijk. Als u maar met een glas bier of wijn hem constant eer bewijst.

DOOR HET TRANENDAL

*Ik open mijn ogen
en zie dat alle bloemen
nu in volle pracht
- toelachen -
mij en ieder ander op dit pad
vanuit heel hun kracht*

Op weg naar morgen zwerf ik in mijn slaap door het tranendal. Zo dadelijk neem ik de afslag naar het hoogland. Nu kijk ik over de vlakte van de verbroken beloften. De verlangens vormen een fraaie bloemenzee. Tenminste als je de schoonheid erkent van het afsterven. Nu waart nog de dood. Al snel met het toenemen van de zonnekracht zullen de vogels en de insecten bezitnemen van de nectar, die de heroplevende planten als geschenk bieden aan de dorstige reizigers. Ik ben nog te vroeg. Juist op tijd te zijn – dat is niet mijn kracht. Ik loop op ‘het zijn’ vooruit. Met mijn voelsprietten raak ik de bladeren, vermolmd en zwartgeblakerd door de winterse vorst en voel wat in het verschiet zit. Dat wat komt, de energie die ontwaakt, ik bespeur het en ben verheugd dat de natuur weer in haar volle kracht zal verrijzen.

Niet dat deze fase niet tot haar behoort. De ontkenning van de dood en daarom van de lijdensweg is je ogen sluiten voor wat het noodlot ons wil laten inzien. De cyclus is rond, een cirkel met een begin dat ook het sluitstuk vormt. Nutteloos? Ik sta er misschien niet vaak genoeg bij stil dat ook mijn aanraking de aanmoediging kan zijn die de natuur behoeft. Ik beeld me daarom nu des te sterker in dat ik alles op gang kan brengen. De slinger aanzwengel. Ook ik, immers, moet een betekenis geven aan mijn leven. Laat ik dus maar dromen van een schrijverschap dat het narratief van de natuur schept. Met mijn woorden stuur ik aan dat wat komt.

‘Ik denk, dus ik besta’; hoe ging ook alweer de redenering van de man die alles op zijn kop zette. Nog onbewust peuterde hij een nieuwe hoek open van een onontdekt universum; dat nog eerder in alle rust zijn tijd had afgewacht. Later werd de betekenis ten volle herkend, maar dat kon hij nog niet bevroedde bij het schrijven van die woorden. Zo loop ik hier te zoeken naar de zin achter mijn bestaan. Sta ik aan het begin of aan het einde van de speurtocht?

Op deze vlakte heb ik niet het overzicht van de hoogvlakte. Daarvoor moet ik tegen het einde van de middag het pad omhoog. Naar de heuvels die ik daar aan de horizon bespeur. Nu besluit ik hier, midden op de slaperige dag, te liggen in het gras. Ik let nog alleen op de ademhaling. Die van mezelf vloeit over in het Al, de ademhaling van de kosmos. Ik ben u – u vormt mij. Mijn bewustwording gelijk aan de energie die hier samenkomt. De wegbereider voor de zielen die na mij komen. Ik zend de boodschap uit: het is hier goed zoals het is. Bijna is het zover, zodat ook u zich kan laven wat het Al biedt, de eindigheid van de cirkel.

Ik glijd verder weg in de droom. Het pad omhoog strekt zich eindeloos uit. Ik zal wel nooit de top bereiken. Met elke stap lijkt die verder weg. Ik accepteer – ik berust mij in mijn lot en zak neder op het harde gras. Dan hoor ik mensenstemmen de vallei in komen. Met elk individu vult dit tranendal zich met zang en gelach.

Als ik mijn ogen open, zie ik alle bloemen in volle pracht. Uit volle borst lachen zij naar eenieder die het wil zien. Ik blijf; geen bestemming wil ik nog bereiken. Het Zijn voldoet. Deze vrolijke geest – mijn metgezel - hier en nu mijn levenskracht.

De onzichtbare opent zijn ogen

Ik richt me op en kijk hem aan. Hij is mij niet onbekend, maar toch ken ik niet zijn naam. Hij duikt wel vaker op in mijn dromen, maar nu staat hij boven mij, gebogen over dit rustbed. Ik heb lang gewacht en vreesde voor zo lang dat hij de weg niet kon vinden naar deze plek. Nu moet ik ook eerlijk zijn, want de wijze les van een ouder tot zijn kind om eenmaal verdwaald op dezelfde plaats te blijven – daar heb ik nooit de wijsheid in gezien. En daarom was mijn leven een lange zwerftocht van de ene plek naar het andere gehucht. Nu dan verblijf ik hier al enige tijd in een dicht en duister woud. Zal het daarom zijn dat hij tot mij is gekomen? In de eenzaamheid is mijn hartstocht bekoeld. Verduisterd zijn mijn dromen en mijn wensen. Ik heb mij gisteren neergelegd. Gevlid eerst naast het haardvuur en later – toen het vuur was gedoofd - onder de wollen deken. Ik had geen vrees voor de laatste ademtocht, omdat ik vrede vond in mijn hart.

Alles overziend heb ik een mooi leven gehad. Op een gegeven moment wist ik dat ik niets te verwachten had van mijn medemens. Hoe ik hen ook aankeek en met mijn ogen smeekte om enig blik van mijn bestaan, zij bleven als verdoofd voor mij staan. En daarom was ik vrij als een vogel om daar te gaan zitten en om alles om mij heen te observeren. Ik zat op een bank, ik dronk mijn glas en wist dat zij mij met rust zouden laten. Ik vreesde niet langer hun blik of hun cynische lach. Zij waren de spoken, ik het bewustzijn. En daarom zag ik meer dan dat zij in heel hun leven waar konden nemen.

Natuurlijk was ik alleen en daar over heb ik getreurd. Net als iedereen, was ik niet verschoond van een heimwee naar de sterrenwolk waar twee zielen van elkaar worden gespleten om naar de aarde te worden gezonden. Het levenslot voor elke mens hier in deze wereld is om te vinden die geestige verschijning die in jouw ogen tot de kern geraakt. Ik ben schuldig aan het zoeken in alle gaten en in alle kieren. Mij was het voor het even of ik nu door het riool moest gaan of dat ik in een duistere kroeg tot de 'darkroom' geraakte. De verloren trots heb ik net als zovelen overleefd. De somberte verdreef ik met alcohol, drugs en wild gedans. Medicatie en meditatie waren mij ook zeer getrouw als ik dacht niet meer verder door te kunnen gaan.

Maar nu is er geen ruimte meer voor een verstild verlangen. Ik voel mijn hart een slag overslaan. Priemende ogen zien op mij neer, gelijk aan de stille geest uit mijn dromen. Ongrijpbaar daar, nu hier tastbaar voor mijn koude vingers. Hij neigt tot mij, ik reik tot hem. Een zoen is dat wat volgt. Hartstochtelijk voel ik hem tot in al mijn vezels. Ook die, welke verstomd waren geraakt door de kille tocht die ik tot mijn last moest nemen. Nu lach ik. Ik kan niet anders. Want hij is en ik ga heen. In hem zal ik voortleven, want hij behoort tot mijn ziel en zaligheid. Of we nu nog een dag of duizend-en-een-nacht leven – het is niet van belang. Ooit waren we voorbestemd en dit is hét moment, tot in de eeuwigheid.

De schouderklop

Wat komt op mij af? Wat zal mij geraken? Van wie is die hand die in een gebaar wil tonen dat ik besta? Ongemakkelijk wil ik het van mij afschudden. Niemand raakt mij zomaar aan. Er is altijd sprake van een bijbedoeling. Een teken wordt niet in het luchtledige gezonden zonder dat de verzender iets wil vertellen. Toch? Een goede bedoeling wordt niet uit het luchtledige geboren. Ze is bevrucht door een blik van lust. Zij is geen vrucht van de schoot die nooit in aanraking is gekomen met de bijbedoeling. Niemand kan zo heilig zijn dat er geen besmetting met de zondige gedachte heeft plaatsgevonden. En daarom vermijd ik het lichamelijke contact.

Verwondering in je ogen? Bewust naïef te zijn vind ik vreselijk. Je weet echt wel beter. De lust om tot mij te geraken, is in geen geval slechts toeval. Het noodlot speelt in alles wat wij doen een rol. Hoe klein ook. Ik zeg echt niet dat zij de hoofdrol wil spelen, maar een onheilsgodin speelt nu eenmaal graag met mensen. En omdat ik een mens ben – en omdat jij een mens bent, worden wij bespeeld.

Dat moet toch duidelijk zijn? En anders word je er binnenkort wel bewust van. Er is geen ‘helaas’, er is slechts de wens tot vervulling. Een kleine gedachte vol van aantrekkelijkheid zal uitgroeien tot passievolle genegenheid. In de kern is dat wat ons beweegt. Een streven tot voortplanting. Als het niet fysiek in een kind is, dan zal een idee, een kunstwerk of slechts een gebaar voortleven. Daarom getroost ik mij om me terug te trekken. Uit de ruimte vandaag. Ver weg van jou en iedereen.

Jij strekt je uit, en ik wijs het schuchter af. Daarin schuilt mijn zelfvertrouwen. Als zowel de heilsgodinnen en de onheilsgodinnen het wensen, zal mijn hart heus wel volstromen. Het levenslicht zal binnenkort geboren worden. Gekrijs is ons deel. Vol van gescheld, misbaar en – het duurt even – maar tot slot de stilte van de ontkenning.

Deze wetenschap vertroost. Het is géén somber lied. Alleen als de schouderklop tot een werkelijke omhelzing geneigd is, zal ik mij oprichten. Eerder zeker niet. Niet een tel te vroeg. De dader in de ogen kijken en zien? In die ruimte van zijn pupillen zal ik tot in de onvergankelijkheid zijn. Het besef ‘hoe ongelijk ik het had’ werp ik pas af als ik tot in zijn oneindigheid ben geraakt. Verblijd loop ik daarom

weg van jouw zij. Geen enkele metafysische beslommering komt nog tot in mijn brein. Slechts één mantra, in stilte gepeeveld: “Vervul toch mijn ego, oh zalige Naïviteit.”

In beslotenheid

In de stad waar we nu aankomen, viert men aan een stuk door het ‘Feest van de Aanvaarding van het Noodlottige’. De grote aantallen van mensen vormen een achtergrond waarin je als kameleon kan verdwijnen. Als je het gewoon was om in het dorp voorbijgangers te groeten, dan sterft deze gewoonte hier snel af. Niemand die jou begroet en de reactie op de gezichten maakt je al snel duidelijk dat je je ongewoon gedraagt. De kracht van het gebaar wordt niet gezocht in de snelle knik of blijde blik. Ze zit verscholen in de talloze verzamelplaatsen voor eenieder wat wils. Van bruisende nachtclub tot hoogverheven galerie. Daar vinden gelijkgestemden elkaar. Op straat zijn het slechts moedwillige onbekenden. Als het even kan, blijft de buurman voor jaren een vage schim. Discretie stelt men op prijs.

Deze toestand is misschien wel eigen aan elke stad en dus van alle tijden. Eenmaal binnen de veilige omwalling, zijn er gilden, besloten clubs en ingesloten theekransjes. Nu is het voor een vreemde hier niet gemakkelijk zijn weg te vinden. Hij moet opgenomen worden en op fluisterende toon metgezel worden gemaakt in een collectief. Via werk, een kleine advertentie in de supermarkt of door een toevallige ontmoeting na gechat op een sociale app. In de stad woekert de onbaatzuchtigheid niet in het openbaar, maar in beslotenheid.

Juist daar huist de kracht. De samensmelting van gelijkgestemden waar je totaal vanuit vrije wilsverklaring jezelf toe kan verbinden. Ingezogen te worden in een netwerk, dat zodra je eenmaal binnen bent, de toegang tot de buitenwereld weer afsluit. Je voelt je veilig en waakt er vervolgens gezamenlijk voor dat geen andere vreemde deze beschermingswal te gemakkelijk, en te nonchalant, binnen kan dringen.

Uit triestheid geboren

In nevelen verhuld,
zie ik je staan.
Als schim ga je aan mij voort.
Al grijp ik, je blijft onaanraakbaar.
Hoe in het volle besef te dromen,
dat je me in het echt passeert?

Oh, waanidee van het geluk.
Jij bent als ware het genot,
in een ver verleden, een onbereikbare toekomst.
Maar dit leven moet ik torsen,
al wat mij bemint,
ik zie ze niet staan

Want traag ploeg ik voort,
in al wat is gemorst.
Het verleden gaat over in het "alsdan",
zonder ooit op het kruispunt te geraken
van het hier en het nu.

Daar treffen we ons dan.
In het schimmenrijk.
En beamen elkaar:
wij zijn uit triestheid geboren.

NADERE UITEENZETTING OVER DE LACH

*De woorden van de stilte verhullen
een dieperliggende waarheid.
Vraag er niet naar,
berust slechts in stilte.*

Laten we hier aan de oever van deze gerieflijke, meanderende beek ons even rusten. Dan kan ik mijn betoog vertonen, terwijl je jou voeten masseert. U vindt het toch niet erg? Wij zijn nu toch wel aan elkaar gewend om het “u” te laten varen voor het vriendschappelijke en broederlijke “je”? Het respect dat blijft, maar weet dat ik in mijn liederlijkheid tot je binnenste wil geraken. Het hoeft niet direct een dronkemansgelal te zijn om je te laten weten - u vindt het toch niet erg? - dat mijn hart aan je toebehoort. Steeds meer en meer vrolijk je jezelf op en dat is mij een lief ding waard. Op reis te gaan met mij als metgezel betekent nogal wat. Ik ben me er wel degelijk van bewust. Maar op deze miraculeuze, magische reis, op weg naar onvergankelijkheid, tref je geen betere reisgenoot; zo wil ik over mezelf wel beweren. Het is mij ook een lief ding waard dat je voor mij koos, ook al hebben we nog niets gezien van de donkerste, zwarte magie in de droge woestijn. Spoken zullen je bejagen. Uit het verleden en uit dat wat nu tot een alternatieve werkelijkheid behoort. Zij komen en je weet nu alvast, daar treft de ziel de eeuwigheid. Mag ik je dan nu als tip meegeven om een goed glas bier te drinken voordat je de confrontatie aan durft te gaan. Je raakt dan wat lichtvoetig en dat is, nu eenmaal, in alle situaties het beste medicijn.

Geen gestamp daar waar je gaat. Het drijfzand maakt slechts dat je dieper zinkt. En vertrouw mij, dit is geen beste plek om vast te zitten. Zo halverwege tot aan het Goede. Je wil toch niet bezwijken voordat je eindelijk het heil aanschouwt? Ga dus voort, zonder extra last en alleen met een blij gemoed. De lach siert nu je gezicht. Ik blijf nog even naast je lopen, en daarna ben ik er zeker van dat je alle geesten van weleer gemakkelijk kan weerstaan. Altijd was je iets te onzeker over die naargeestige types, “Het zou toch niet...?”, is geen slimme vraag. Weet dat ik altijd met mijn gulle lach, je immer zal verblijden. In dat voorland, reis je het beste met plezier. Zonder zware zwik en loden last. Lichtvoetig, slechts toegerust met je schaterlach.

Van welke godheid stamt toch dat bezwaarlijke gevoel af om je grenzen in acht te nemen? Jezelf tegen dat eigen gecreëerde glazen plafond te drukken. En nee, het is echt geen uitvinding van vrouwen. Ook mannen zijn door deze onverbiddelijke godheid veroordeeld om zichzelf kort te houden.

Je kent het verhaal van Prometheus? De man die stool van de goden. Het vuur naar de mensen brengen, was een daad die de grenzen overschreed. Maar hij was onbeschroomd en het was de externe drive die hem aanzette tot de roof. Het vuur te bezitten om een pannetje soep op te warmen!

Ik heb het hier echter over het voelen dat je een interne drive hebt, maar de voorzichtigheid je maant om de talenten, die je zijn gegeven, niet uit te stallen. Pronkzucht is aan jou niet besteed. Nauwlettend waak je om de controle om lichaam en geest te bewaren.

De zucht verlost, maar dit gevoel verkrampst.

Op welke wijze weet je de barrière te overbruggen. De sprong te wagen. Niet van een klif in het niets, want je ziet daar aan de overkant het beloofde land. De groene, grazige weiden die je voorland kunnen zijn. De pracht van binnenuit te laten stralen? Dat vereist dat je de luiken opent. Soms doe jij het een beetje. Op een kier en laatst zelfs iets verder... Maar dan weer opnieuw, de eigen tegenstand. De snelle aftocht. Met de staart tussen de benen, de deuren, luiken en gordijnen in een ferme beweging af te sluiten.

Maar keer op keer daag je haar uit. Deze demon. Je gaat er op uit. Daar op het terras laaf je aan het bier. Gulzig naar de moed om haar te weerstaan.

Zij is allesbehalve sterk. Dat kan ik je verzekeren; het is meer een elastische kracht die jou stuit. De energie voorwaarts voelt als of je een ballon indrukt. Tot het moment dat die knapt, is er slechts opgebouwde spanning. Misschien – zo is mijn tip - ga je het redden als je er met een nagel als wapen doorheen prikt?

Jazeker. Speel vals! Roep de hulp van alle goden! Dionysos als eerst maar zeker ook de schone Apollo met zijn wonderlijke spiegel. Daar is schoonheid te zien. De reflectie van een rijke ziel. Zie hoe ver boven je uit zij wil rijzen. Totdat je ook tot die dwarse, weerspannige, naamloze wraakgodin uitschreeuwt: “ik ben verlost! Geheel en al vrij van uw controlezucht!”

Weldadige overdaad

In mijn religie staat een regel boven alle anderen. Ach, zeereerwaarde levensgezel, je weet al lang dat regels geen belang hebben in mijn koninkrijk. Als je ze wil inwisselen voor dat wat van waarde is, krijg je er niets voor terug. Zo simpel is dat en in mijn rijk regeert de onbekommerdheid. Toch - zo wil ik bepleiten - heb ik één zaak bovenaan. Zij is gegrond in een oud gezegde: “geen enkele stam komt niet uit de Bron voort”. En daar moet je het dan maar mee doen.

Ik kan natuurlijk wel gaan uitleggen dat er een oneindige stroom is dat ons allen voedt. Met inspiratie, met liefdevolle energie en dus ook met de meest weldadige gulle lach. Direct zie ik in je blik dat dan een en ander een stuk helderder wordt.

Uit de mist verschijnt een beeld dat je herkent. Uit uw diepste wezen klinkt nu een kortstondig gerinkel. Het belletje van weerklank. De klok geeft nog niet direct klaarheid maar toch is het duidelijk dat ik je op het rechte spoor zet. Richting oorsprong van al het goede dat je mag omringen.

En omdat deze stroom geen einde kent, moet ook het begin een eindeloze diepgang kennen. Of - zo kan je het ook bekijken - het hernieuwt zichzelf met volzadigheid. Steeds opnieuw en opnieuw, wat verdwijnt wordt aangevuld. De genadigheid proef je hier aan de beek, maar nu weet je van de oorsprong. De bron van al ons geluk.

Ja - ook mijn kracht behoort toe aan dat wat ons allemaal verbindt. Mijn stam is steviger en met mijn bladerpracht reik ik tot hogere sferen; mijn wortels gaan dieper en dieper. Bodemlaag na bodemlaag zijn mijn haren gegaan terwijl jij – jongmens als je bent - nauwelijks verder reikt dan het gras. Ook tot in de verte strekt mijn instinct op die manier zich uit. Tot over de horizon ben ik reeds met mijn voelsprietten.

Andere godheden komen bijna tot het Licht. Maar dat is voor mij geen reden tot jaloezie. Al zoveel te weten, te voelen en te beseffen is genoeg om te weten dat ik reeds voldaan ben met het nu. Daarom vertel ik telkenmale tijdens de reis naar onvergankelijkheid: 'Leef vanuit weldadige overdaad en Lach als nooit tevoren!' Want met alle mogelijke soorten lachen mag je door mijn koninkrijk reizen en genieten van het allerbeste: van kietellach tot slappe lach; van de lach die elke leeftijd siert tot de meest goedertieren stralende schaterlach! Laat me je het uitleggen; stap voor stap, lach voor lach.

Kietellach

Van alle lievelingen ben ik toch wel het meest trots op een lach die menigeen niet in verband brengt met mij. En dat is niet erg. Ik bewaar dit grote geheim met de passie van een kind. Veel verliefde lieden verdenken Eros, mijn liefvallige broer, ervan dat hij het was die het spel bedacht. We hebben er vaak met elkaar over gehad. "Wil je dan niet de eer?" Zo vroeg hij mij laatst. En ik gebaarde met mijn schouders van "kweetniet". Niet dat de gedachte er niet eerder was. Ik kruip graag in het liefdesbed, daar waar stellen elkaar geheel en al treffen. Mensen zijn dan zo vaak zonder schroom. Het is net zo wanneer ze lachen. En waar deze soort zich vermaakt, daar mag ik toch niet ontbreken? Maar nee, het antwoord luidde na enige reflectie negatief. Net zoals Eros mijn kunsten kan gebruiken als tortelduifjes elkaar toe koeren van het lachen, geniepig of voluit verliefd, bij het vrijen kan ik het dan hebben dat de lach ontstaat als ze elkaar kietelen. Net als kinderen zo naïef, vragen ze altijd om 'stop', terwijl de eindeloosheid wordt gevraagd. De tedere streel gaat over in enig geplaag. En dat gesar is juist wat een nar vermag.

Kietelen is helaas een zelden gebruikt instrument. Enigszins weggestopt in mijn volle gereedschapskist is het echter zo gevonden als kinderen en geliefden elkaar zonder barrière willen

treffen. De geluidjes die eenieder maakt zijn totaal individueel en op maat gemaakt. Hoog, laag, diep, schel. Ach, je weet het net zo goed als ik. Een waar genot, ontspringt vanuit de buik. Je kan het niet aan, en wil dat het stopt. En toch voelt het zo goed dat eindeloos nog lang niet ver genoeg mag zijn.

Maar nu weet u het. Ik beken. Deze lach heb ik gesmeed op een vaag te herinneren tijdstip midden in de nacht. Ik was balorig na een lange werkweek. Ik had te veel gedronken en gebrald. En toen ik uit de kroeg in mijn werkplaats kwam, timmerde ik erop los. De inspiratie liet me niet los. Duizendenmaal geprobeerd, kwam plotseling dit gevoel nadat ik net tevoren mijn duim had verbrijzeld. De hamer was me ontglipt en zo de sensatie te voelen begreep ik het: enige pijnlijke genoegen verhoogt het gevoel en maakt al wat in de buik rondgaat, lossen als tintelende atomen tegen elkaar. Na nog een paar slagen, welgemikt, was daar het dan: de kietellach!

Slappe lach

Ik kan niet kiezen. En dat is het nu helemaal. Aan wat ik hier ga beschrijven - waarom toch, oh, hebben mijn ziel - is ver verwijderd van enig bewuste daad. Ik ben in je hoofd gekropen en nu verwacht je van mij om dat te beschrijven waar geen enkele ratio is te vinden. Om mijn nalatenschap te bewaren in deze oeverloze trieste tijden, moet ik me echter verlagen. Tot je niveau te komen betekent mijzelf te vernederen. Onder woorden brengen waar juist het verstand verstilt. Geen enkele lach heeft ratio als bron. Hoewel soms opgewekt door een politieke komiek, een cabaretier, die precies de techniek beheerst om het publiek op te warmen. Met slimme grappen over de actualiteit, de typetjes op tv en de anderen in de politiek, kan deze paljas als hedendaagse variant van de hofnar daar geraken waar ik mijn publiek graag wil hebben.

Eerst met horten en stoten, maar al snel bulderend. Een genot om daar te zijn waar alles traag, maar trefzeker op stoom komt. Als een stille zee waarvan de goede visser weet dat het slechts de eerste tekenen zijn van een wilde nacht. Hij hoort het ruizen van de wind. De zwakke stem uit de golven. Daar ook de zwijgende maan boven de zwarte, langzaam uitdijende horizon.

Steeds luider dan het geruis en het kolken van het water. Uit de diepte de adem, zwaar in en uit. Het eerste salvo nog niet meteen raak. Het was een kanonskogel voor open boeg. Slechts om af te tasten om daarna beter te kunnen raken. De grap daar te plaatsen waar het middenrif het meeste trilt. Nog een poging, het publiek verschrikt. En, dan de truc. Plotseling uit het niets, de stilte te laten vallen. Een gekke bek is genoeg en maakt het af. De intentie bij elke golf erna vermaalt elke weerstand in de hersenen. Dan heb je daar de ontspoorde lach. Geen houden meer aan, want de geest is los. Rukkend en tierend, heen en weer. De stop is eruit. Het water als een driftige kolk beukt erop los. En het publiek is bedwelmd. Van alle gassen die via de mond het binnenste verlaten. Het houdt niet op. Iedereen drijft mee op de flow. Alle trossen los. Dat wat opgekropt en samengeknepen was, stuitert op en neer. Want

nu ervaar je als op een schip, de storm van de schaterlach. Nog een tel te gaan en alles verslapt. Zie daar uit de donkere nacht verschijnt de slappe lach. Meevoeren is al wat rest. Het hele verstand; ze raast erop los en gaat in het geheel ten onder als een piratenschat.

Lach voor alle leeftijden

Op een gegeven moment in het leven sta je voor een keuze. Als je eenmaal op dit kruispunt staat, dan kan je een moment de tijd nemen om je tegengangers te bekijken. Van de ene richting de norske, en van de andere zijde de blijmoedige. De simpelheid is misschien even schrikken, maar deze twee typeringen maken alles duidelijk. Het is echt niet zo lastig. Oude zielen zijn gewoonweg gemakkelijker in te delen dan de zoekende jeugd. Zoveel keuzen dat ze denken te hebben, fladderen ze van de ene bloem naar de andere vrucht. Proevend, genietend, tijd genoeg. Maar dan op een bepaald moment besef je dat de tijd verglijdt. Als de ijsrotsen steeds sneller van je koele inborst afbreken, kom je tot de optelsom dat de jaren vervliegen zoals je vroeger maanden ervoer. Nog even en een jaar staat dan gelijk aan een week vol jeugdige overmoed. Maar nu mag je de tijd ervaren als niet te snel en niet te traag. En heb je dus een moment om goed te kijken naar de inborst die verjaart. De slotsom zie je van links en van rechts. Ze komen op je af. Uit jou mogelijke toekomst zijn ze jou tegengangers. Daar, daarginds waren ze het eerst en nu stellen ze jou voor de keuze.

En daarom, bepaal dan nu: wie kies je te volgen op deze reis naar onvergankelijkheid? *'Me, myself and I'*, de goedlachse opgewekte vrolijkheid of hij, de serieuze, opgedroogde, verlepte maar doch ook zo doorleefde ziel. Er is geen goed of fout. De ervaring is dat wat telt. Je mag er zijn - hoe dan ook - dat weet je nu toch wel? En wees dus in je sas. Het prisma van het leven staat niet stil. Net als een discobal, draai je op de dansvloer van het bestaan. In het hier en nu. Dan rood, dan blauw, maar zeker ook dat vrolijke geel. Opgewekt kies je ervoor om te gaan wat jouw inborst je vertelt. Ik weet het zeker: het komt allemaal goed. En wanneer ik het juist heb, dat de lach voor alle leeftijden het juiste medicijn is, zeg het dan luid en duidelijk voort: "hahaha, wat is het leven anders dan een goede grap!"

Terugblikken is vooruitzien

Ach, ik weet nog die tijd. Voor mij pas gister en voor jou? Je was toen vier? Ach, je bent zo jong en naïef. Je bent nog lang niet in staat om de tijdsgeesten van elkaar te onderscheiden. Voor jou is het een dikke brij aan simpele indrukken. Soms een lach, soms een traan en meestal, gewoon de voortdrijvende tijd.

Net als golfjes in de ruimte, mocht je het inzichtelijk willen maken voor je ogen. De tijd is als een stroom in de rivier: door en door, rimpeling na rimpeling. Pas van een afstandje word je het gewaar.

Dan verschilt het ene jaar zichtbaar van de ander. Als seizoen op seizoen. Het blad is nu nog zo jong, straks ligt het daar vertrapt op de grond.

En daarom kan ik nog teruggaan naar dat jaar toen de vrolijkheid tot optimale vorm was uitgestegen. Iedereen op straat had een gulle lach en ook de ogen stonden vol met pret. Ik mag van mijn broers en zussen niet zoveel en niet zo vaak optreden. Gierig als ze zijn, laten zij mij slechts de restjes. Meestal dan als er nog maar weinig hoop meer rest. Daarom is er maar zo nu en dan, voor de meeste maar eenmaal in hun leven, een jaar dat iedereen ervaart hoe het is om volledig in mijn goedgevigheid te leven. Te omarmen al wat trilt en ervaart; vanuit de lach gedacht, zo zonder tijd of gezond verstand.

Alleen te ervaren hoe prettig het is om hier in het nu te zijn. Geen moment te verspillen. Ach, soms is ook mijn gulheid net iets te veel als ik op dat moment afdaal naar de aarde. Ik zie dan de triestheid en hoe mijn „*Geschwistern*“ hebben geregeerd. En daarom claim ik ook het volgende jaar - veertig jaar na mijn vorige zegetocht - de opperste heerschappij. Wees gerust, zij zijn nu uitgeput. Mijn familie verdient volgend jaar van een verdiende rust. En daarom geven zij mij weer de eer. Wacht nog even, onderga deze reis. Nog een paar stappen deze rivier volgend en dan ben je al snel in mijn dimensie beland. 2023, volgens je aardse jaarrekening.

Voor nog één lach

Voor nog één lach moet ik je nog waarschuwen. Het is de laatste – zo beloof ik je. De meest kwalijke die er is. Ik heb het tot het laatst bewaard. Maar aan jou als fanatieke luisteraar, mag ik dit niet onthouden. Een waarschuwing is hier op zijn plaats. Het betreft een lach die niet aan mij is ontsproten. Het betreft dan ook de cynische lach. Je kijkt me twijfelend aan. “Hoe kan het zijn dat deze lach jou niet toebehoort?”

Oké, vooruit. Ik erken aan jou voor het eerst, mijn trouwe, zwijgende metgezel, dat aan mijn lichaam ook deze lach is ontwaakt. Maar ik ben niet schuldig! Geloof mij op mijn woord. En op mijn lach. Nee, nee. Het waren mijn zussen. Jaloezie en bitterheid. Toen zij mij op jonge leeftijd plaagden en uitdaagden. Ik was nog zo jong en zo onbekwaam onwaardig. De lach ontstond nadat ze me zo erg geënd en gesard hadden dat ik slechts wraak wenste. Het bloed kwam tot aan mijn ogen. Ik zag rood en voelde toen hoe het is om als een wrokkige oude man door het leven te gaan. “Dat nooit meer”, zo beloofde ik aan mezelf. Maar toen was het al gebeurd. Aan mijn mond was dat ontsnapt waar ik nu een enorme spijt aan beleef.

De cynicus heeft de lach nu in zijn bezit. Nadat ik mijn zussen had verjaagd met die zware ronkende lach, wist ik niet hoe snel ik deze moest verwijderen uit mijn collectie. Ik wist toen niet dat al mijn vertoningen mij toe behoren. Beter om ze netjes te bewaren, dan ze los te laten in het wild. Het

was mijn onervarenheid. Ik was nog jong. Ik was me nog niet bewust van mijn kracht. Mijn toverkunst - zo te spreken - was voor mijn zussen slechts het object voor spottendheid en geplaag. Waarom ik me verontschuldigd voor deze jeugdige zonde, zo vraag je?

Ik weet het niet maar het voelt niet goed als ik aan alle mensen vertel dat deze lach niet de mijne is. Misschien - zo vraag ik me nu hardop af - kan ik door te erkennen en door spijt te betuigen ook de cynicus tot inzicht brengen? Dat een lach tot vrolijkheid moet stemmen, en niet, zoals hij het gebruikt tot vernedering moet dienen.

Ik ga nu rusten, ik voel een zwaar gemoed. Deze openbaring mag je mij niet aanrekenen. Geen bitterheid of jaloezie mag je me verwijten. Laat me even op mezelf zijn om te ervaren wat het is om triest te zijn. Zo dadelijk zal ik dan stralend als vanouds mijn schaterlach doen klinken! Heb vertrouwen. Ik bezit eindelijk de kracht; „Auf und auf, voll Lebenslust“.

VAN LACH TOT LACH

*“Daar ben je dan,
in vol ornaat, je klederdracht;
ik zie jou staan,
in de reflectie, heel je pracht.”*

Ik verzeker je met zachte, vaste stem: “je bent nu waarlijk tot mij gekomen”. We hebben er op deze reis vaker over gehad. Maar het kwartje wilde niet vallen. Ik haat deze uitdrukking. Het is als een tos: je gooit en gokt. Maar dat is juist niet wat ik bedoel. Het heeft met de onbegrijpelijke kracht te maken. Als valt de vrucht van de boom. Het is klaar om vermalen te worden. In de tanden van het wilde dier, door het pikken van vogels (zeg me trouwens – jij die zo verstandig was - waarom genieten meeuwen niet van de rijpe vruchten verderop in het land?) of door de oma die een vruchtentaart bakt.

Maar dit is ook weer te zwaarmoedig. En ik heb je bevolen lichtvoetig te wezen. En nu kijk je mij in de ogen en ik zie geen vertwijfeling maar zekerheid. Je wijst me terecht: het is niet het kwartje dat valt. Het is jij in alle onvolkomenheid. Naakt en tevreden. Gewoon zoals het is. Je bent door de verbazing heen gebroken. De opluchting is nu je deel. Je bent door het glazen plafond. Dat zoals je weet niet van rubber is, maar gewoon je weerspanning. De belemmering - de beklemming - behoorde je toe net zoals de groeiende vrucht. Eerst als een pit, dan als een boom, later aan de tak, het nageslacht.

Langzaam kwam je tot bloei, in het voorjaar al het gezoem, toen was daar de zon en nu dan dus je volle pracht. “Je mag er wezen”, zo verzeker jij mij toe. Met een lach, want nu weet je waar het geheim verborgen was. Niet in een of andere dimensie ver van hier. Niet daar waar je zocht, dat is verleden tijd. Ook is het geen lichtbespiegeling - ‘het zou zo maar kunnen dat...’ - nee het is reëel, hier in het nu.

“Mag ik je zeggen? Je bent knapper in het echt”; mijn ogen lichten op als je dit toefluistert. Hier in het nu zijn harde worden niet gepast. Het is de zachtheid van de erkenning. “Ach wat mooi dat je opbloeit”. Je knikt en pruilt je lippen. Als waardevol teken dat je het beheerst. De lach, de traan, de frons en het vuur. Ook de woede - zo weet je nu - mag er wezen. Het zijn de elementen - onverwoestbaar richting de onvergankelijkheid.

Je twijfelt een moment “en wat nu”; maar je weet het antwoord als je slechts recht in mijn ogen kijkt. Daar ligt toch het geheim? Mijn ogen verraden het plezier, de lach, de wispelturigheid. Het moment is nu en niet toen. Ook niet later, want zovele wegen leiden door het zand. Bergopwaarts, door de woestijn of plonzend door de rivier. Je mag alle wegen nemen. Het is aan jou. Van mij mag je schelden, vloeken, huilen en tieren. En toch zie ik je het meest mijn eer bewijzen. Lachen tot in de duisternis, want dan flikkeren die tanden, die ogen, je hele lichaam van plezier.

Rust nu uit; daar op die bank. Maar weet! De laatste droom voordat je ontwaakt, is aan mij toegewijd. De duisternis verdreven, de zon komt op. En dan pas weet ik het zeker; de boodschap beklijft. De laatste etappe is straks aan jou alleen.

Soms hoor je me donderen, soms voel je je getreurd; en vaak denk je te veel na. Maar het is als een prisma - een sneeuwvlok voor de zon - elk licht is perfect. Ze stroomt uit de bron. Vliedend en voedend, naar ieder mens. Recht in het hart. Zoals je ogen. Nu van jou in mij. Dankbaar knik je naar het hoogste. De herkenning van Al wat heelt.

De leegte staart me aan

Ik kijk en zie de ogen van de ander. Ze zijn als een leegte. Nooit had ik beseft dat er zo weinig schuilt tussen niets en iemand. Een sprong, een keuze, een bewuste daad om te geraken daar waar een slag dieper een nieuw bewustzijn huist. Ach, ik wist wel dat mensen gemakzuchtig zijn. Maar dan toch, de stem een octaaf te hoog is niets anders dan een vrolijke verheffing van de geest. Ik ben blij dat ik nu de reis heb gemaakt, maar toch valt het me zwaar om bewust te worden van al het gemak dat mij omringt. Geen zwaarder lot dan los te laten. Al wat mij ooit achtervolgde is nu slechts schijn. Als mist verdampt bij de eerste zonneschijn. En dan ik - ik dwaalde af tot betekenis. Maar wees gerust, zeg ik nu tot het spiegelbeeld - daar is geen ander heil dan in het hier en nu.

Ik hoef niet op te stijgen. Ik hoef niet af te dalen. Ik mag hier en nu op deze vlakte zijn. Gewoonweg simpel zijn. Het is voor mij zwaar om dit te bekennen. Zeker tot die ogen die tot mij reiken. Maar het is goed. En toch verlang ik naar de diepte van een simpele zin die in mij tot een hogere betekenis geraakt. Een galm van een zware klok, reikt immers verder dan een simpele lach. Hoe meer dat ik weet, ik ga met een blij gemoed. Het is gewoonweg dat ik simpel en voldaan gelukkig mag zijn.

Van oor tot oor

Ik zie daar zijn lach. Ik herken hem niet. Hij reikt van oor tot oor. Wat is hij toch veranderd. Hier heerst geen tijd, want alles is in het nu. Maar toch word ik triestig terwijl ik eerder zo'n blij gemoed had. Als in elke seconde er een lach klinkt, dan is er de voldaanheid van het leven. Ik ben me van deze wijsheid al enige tijd bewust. Dankzij mijn reisgenoot heb ik de tocht afgerond. Hij was een goede metgezel, maar nu, als ik hem zo zie, dan maak ik me zorgen. De lach heeft iets ongewoons. Niet per se verbitterd, maar eerder gewraakt. Zijn glorie heeft hem aan mij vervreemd. Er huist een ander in hem, zo lijkt het wel.

Hoe moet ik hem oordelen als ik hem nog altijd zo hoog acht. Ik wil hem niet betwisten. En toch, ik voorzie een scheuring tussen ons. Niet de zothed, maar de wreedheid is in hem vervaren.

De regen van het herfsttij heeft mijn zegen weggespoeld. Hard denderden de druppels op hem neer. Was hij dan toch nog te zwak om de boze geesten te weerstaan? Ik wil hem naderen, maar voel me versperd.

Laat ik me eerst tot rust manen. De tijd verstrijkt alleen als ik mezelf niet in totale ontspannenheid bewaar. Door in de 'flow' te leven, kan elk wezen in het 'nu' verblijven. Dan is er geen voorbijgaan, passeren of wensen. Geen wroeging over wat was, geen droom over wat komt. Pas als ik me dus verlaat om de lach te verruilen voor de frons of de traan, dan zal ook ik verouderen. En omdat het doel van de reis tot onvergankelijkheid was om de tijd te leren kennen als een vriend, mag ik niet verzaken.

Er zijn ook andere manieren om op dezelfde bestemming te komen. Een daarvan is om zich te verlaten in de onsterfelijke roem. Het wezen die deze weg predikt, heeft vele namen en vele gedaanten. Hij is vaak beschreven, en niet onterecht, als een kwade genius. Mefisto, zo is hij genoemd. Als een sarrende, vreemde geest heeft hij net als ik (de hofnar) gezworven naar gemakkelijke prooi. Maar waar ik de mensen hoog acht, ziet hij slechts de duistere aard. Karakterfouten buit hij uit, terwijl ik slechts goedmoedig er om mag gniffelen. Hij heeft meerdere, dappere mensen voor zijn karretje gespannen. Zijn meesterschap schuilt in de sluwheid om mensen op een gewiekste wijze te beloven dat zij alles kunnen bereiken voor een kleine hoeveelheid opoffering. Waarom - zo vraagt hij bijvoorbeeld gewiekst - torst je zo zwaar aan de ziel, als je hem niet kan voelen, ruiken of proeven? Ook hij verlangt dat zijn slachtoffer lichtvoetiger wordt. Maar waar ik het geheel bewonder en intact laat, wil hij slechts een kleinood als bewijs voor trouw. Zo vaak al heeft hij op deze wijze mensen hun ziel overmand, dat zijn prijzenkast wonderbaarlijker is dan die van elk andere godheid.

En nu; ik vrees het weer! Ik heb mijn lieveling voor een moment verlaten. Ik dacht dat het wel kon. Een stukje alleen het pad af te lopen: dat zou toch geen kwaad kunnen. Maar na een paar passen, was daar – pal aan de koude, snelstromende rivier - een liefelijke boom dat met zijn takken een schaduw wierp. Daar zag mijn reisgenoot een man, te slapen in het gras. Gerieflijker dan dat, kon hij zich niet voorstellen welk kwaad erin school om zich een moment neer te vleien aan de rivieroever. De man - met een oog naar hem opziend, zei met vleierende stem: 'kom toch ook hier naast mij zitten'. Na enige aarzeling, zag hij er geen kwaad om te rusten voor een tel. En zo is het dan gebeurd, ik ben hem kwijtgeraakt. Deze booswicht overwint.

Ik vloek niet, zoals algemeen bekend is. Maar toch moet ik kwijt dat ik deze schanddaad niet snel terzijde schuif. Al eerder heeft hij mij afgetroefd. Een grimas - van oor tot oor - zo gaat hij nu getooid. Ooit was het mijn meest tevreden lach. Nu schuilt er slechts duivelse tevredenheid in. Vertrouw toch nooit iemand die zo zichzelf tooit. Het is toch geen gezicht, als er niet een blijde gedachte achter schuilt. Ik heb toen tevergeefs de steun ingeroepen van mijn familie. Zij stonden daar aan de zijlijn, zonder enig gevoel van medelijden. Het enige wat ze konden zeggen was: "Het is ons ook aangedaan.

Je was toch - met je verleidelijke lach - zo veel wijzer dan ons?" Ach, met die vaststelling moest ik het maar doen. Nu hoef ik ook niets te verwachten, mocht ik een noodsignaal uit doen gaan om dit droeve geval.

Nee, het is geheel en al aan mijzelf. Ga ik de strijd aan of laat ik het gaan? Het was zo'n alleraardigste metgezel. We hebben samen wat afgelachen tijdens de afgelopen reis. Miraculeus, magisch en monumentaal. Maar toch, is het allemaal wel iets waard om te strijden voor iets dat bijna verloren gaat? Daar in de mist, zie ik nog zijn rug. Als ik me nu opricht en slechts een verlegen lach doe uitgaan, misschien dat hij dan zijn gelaat naar mij keert. Berouwwol zal hij dan toch wel zich omdraaien en naar mij toe vlieden. Leef ik zelf in een droom of moet het aldus gaan? Ik voel onzekerheid. Niet voor het eerst. Principieel ben ik altijd geweest: ik ga geen strijd aan, ik lach het weg. Maar nu? Wat zal ik toch op dit moment doen? Kan ik leven met dit verlies en voortdrijven als een blad op het water?

Ik voel dat ik weer kalm word. Mijn hart is stil van verlangen om niet nog eens mij te laten overtroeven. Ik roep, ik schreeuw, ik lach. Want hij behoort mij toe. De ziel was zo mooi en rijk. Ik wil hem terug. Nog eenmaal – als een giechelend tienermeisje tegen de wind - fluister ik zijn naam.

.r.